

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: "Nordiske Kroniker", i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 139. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956848097904/facsimile.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

af Stemning. Patursson er en fremragende Agitator; med en genial selskabelig Evne er han i Stand til ligefrem at *danse* sine Vælgere sammen og opildne dem med et Kvad. Men som Politiker har han ikke formaaet at skabe noget. Han har haft Syner, men han har ikke haft den konstruktive Evne til at føre dem ud i Livet. Han foretrækker den store Demonstration for det lille Resultat, og Selvstyrepolitikken er paa den Maade blevet en March paa Stedet med et Soria-Moria-Slot som Maal. Hertil kommer, at Patursson i flere Sager af samfundsmæssig Betydning har vist sig som en konservativ Mand, og dette har virket tilbage paa hans Parti.

Saaledes er det gaaet til, at den straalende Morgenrøde fra 1890-erne stadig er en Morgenrøde. Der er ikke fulgt nogen Dag efter. Medens Sambandsmænd og Selvstyremænd nu i 30 Aar har trukket Tov om Ting, som de med lidt god Vilje burde have kunnet enes om, er alt fornuftigt Reformarbejde forsømt. Det er ikke til at undres over, at Folkets Interesse for offentlige Anliggender er i rask Dalen. Midt i en rivende Udvikling har Færingerne kun haft to politiske Alternativer: Sambandspartiets fantasiløse Konservatisme og Paturssons fantastiske Konservatisme.

Det vilde være uretfærdigt betingelsesløst at bryde Staven over den nationale Romantik. Den har op gennem Aarene været et værdifuldt Ferment i en ellers farveløs Tilværelse, den har inspireret Digtere og Komponister, og den har styrket Sammenholdet mellem alle Færinger, ikke mindst i det Fremmede. Men naar Romantikken bliver gammel, gaar den over til at blive Retorik. Til sidst bliver den bare til Fløvsler. Skønt meget tyder paa, at denne Regel ogsaa gælder for Færøerne, maa det dog siges, at unge Mænd og Kvinder endnu *kan* starte Livet paa de gamle Idealer.

Men hvor mange er de? Anspænder man sit Øre for at lytte til, hvad der egentlig foregaar i Færingernes Sind, hører man ikke mere nationale Toner, men derimod — Frelsermelodier, Frelsermelodier, Adventismelodier, Pinsemenighedsmelodier, Gendøbermelodier og K. F. U. M.-Melodier i broget og anmassende Forvirring, blandet

med en beskeden Klokkeklang fra Folkekirken og en enlig katolsk Messetone.

Jeg vil slet ikke nægte, at religiøs Vækkelse kan have kureret en for at bande, en anden for at drikke Brændevin og en tredje for at kysse Pigerne. Men hvad der sædeligt vindes herved, opvejer ikke tilnærmelsesvis den Frivolitet, det Pjank og den skinbarlige Fordømmelse, der følger i mange Sektors Spor, for slet ikke at tale om den Angst og den Overspændthed, der maalbevidst indpodes Folket af forskellige Missionærer for Gud ved hvilke Menigheder. Sindssygelægerne kan tale med om dette.

Færingen *William Heinesen* udgav for nogen Tid siden paa Dansk en Roman, *Blæsende Gry*, der skildrede den moderne Tids Konflikter paa Færøerne. Bogen fik i Begyndelsen mange til at studse. I hele det næsten uoverskuelige Persongalleri var der ikke en eneste, der røbede Interesse for den nationale Sag, medens derimod næsten alle — mere eller mindre — var religiøst grebne. Skulde *det* være Færøerne? Heinesen har naturligvis overdrovnet, men kun paa en Maade, der understreger de faktiske Forhold. Det er givet, at de religiøse Interesser langt overskygger Interessen for Land og Folk, og at Befolkningen, desillusioneret i alle Samfundsanliggender, mere og mere hengiver sig til det nervepirrende sekterske Forlystelseliv, der som en Slags billig Opium er til Disposition for fattige Folk og navnlig for fattige Kvinder, hvis Liv er alt for hårdt og alt for dræbende trivielt.

Desværre er den nationale Romantik ikke helt uden Skyld i denne Udvikling. Stivnet som den er, har den ikke kunnet emancipere sig fra de gamle Samfundsformer og Idealer. Følgen er blevet, at den intet Bud har haft til de nye Samfundslag af Fiskere og Arbejdere, der selvfølgelig ogsaa har været forsømt af den kulturelt ganske impotente Sambandsbevægelse. Resultatet er blevet, at der her er opstaaet et aandeligt Vacuum, der ligefrem har indsuget Sekter, som en Støvsuger indsuger Støv.

Ligesom det færøske Folk faar sine Tænder ødelagt af alt for banal Ernæring, saaledes faar det ogsaa sine Aandsevner ødelagt